

Сучасне освітнє законодавство: актуальні зміни в контексті стратегії розвитку вищої освіти

Олена Козієвська,

Заступник керівника секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій

член Національної команди експертів з реформування вищої освіти України Програми ЄС Еразмус+

Круглий стіл «Стратегія розвитку вищої освіти України в умовах надзвичайних ситуацій та криз воєнного стану. Розбудова мережі закладів вищої освіти України»,
НЕО в Україні, ІВО НАПН У, Київ, 23 вересня 2024

10 років Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII

Потрібен «аудит»/«ревізія» Закону України «Про вищу освіту з метою:

- з'ясування ефективності дії його положень, інструментів державної політики, механізмів та інструментів забезпечення якості вищої освіти тощо;
- встановлення відповідності його положень базовому Закону України «Про освіту», прийнятому парламентом у 2017 році, та новим сучасним трендам у Європейському просторі вищої освіти, загальній державній політиці тощо;
- вироблення і прийняття політичних рішень стосовно подальшого корегування державної освітньої політики, внесення змін до чинного Закону або ж прийняття рішення щодо необхідності підготовки проекту нового Закону.

Чи є у нас візія вищої освіти?

Для того, щоб нам змінювати щось в законодавстві про вищу освіту, нам потрібно усвідомити, а чого ми власне чекаємо від нашого законодавства, якими мають бути актуальні зміни, який має бути стан вищої освіти, до якого ми прагнемо? Чи є у нас візія вищої освіти? Якщо немає або вона потребує перегляду, то куди ми маємо рухатися і, відповідно, якими мають бути зміни до законодавства? Яким має бути стан вищої освіти, до якого ми прагнемо?

«Ми беремо на себе відповідальність перед нашими країнами і народами, щоб реалізувати потенціал вищої освіти для пошуку відповідей на світові виклики».

«Глобальний багатосторонній діалог і співпраця на рівні урядів країн та закладів можуть сприяти мобільності, зміцненню поваги до фундаментальних цінностей вищої освіти (таких як академічна свобода, інституційна автономія, участь студентів працівників у врядуванні вищої освіти), покращенню якості, актуальності та інклюзивності вищої освіти, а також сприяти соціальній справедливості та тривалому миру».

Tirana Ministerial Communique 2024

Утвердження базових європейських цінностей через інтеграцію системи вищої освіти України у Європейський освітній простір: академічна доброчесність

«Верховна Рада України визнає академічну доброчесність важливою передумовою провадження якісної освітньої та наукової (творчої) діяльності, здобуття якісної освіти, забезпечення на цій основі довіри до результатів навчання і наукових (творчих) досягнень, а також формування поваги до честі та гідності людини.

Цей Закон проголошує базові цінності та визначає основні принципи і правила академічної доброчесності, правові та організаційні механізми її формування та забезпечення, основні ознаки і види порушень академічної доброчесності та заходи реагування на такі порушення».

*преамбула проекту Закону України «Про академічну доброчесність»
(реєстр. № 10392)*

Посади, для зайняття яких закони України вимагають мати вищу освіту

- ✓ Усі державні службовці всіх державних органів та їх територіальних підрозділів (закони України «Про державну службу», «Про Рахункову палату», «Про Кабінет Міністрів України» тощо);
- ✓ Судді (згідно з законами повинні мати вищу юридичну освіту);
- ✓ Адвокати (Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»);
- ✓ Нотаріуси (Закон України «Про нотаріат»);
- ✓ Посада Директора Державного бюро розслідувань, його першого заступника і заступника (Закон України «Про державне бюро розслідувань»);
- ✓ Посада Голови Національного Агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів Закон України «Про Національне Агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів»;
- ✓ Керівники і заступники керівника поліції, керівники та заступники керівника територіальних органів поліції (Закон України «Про Національну поліцію»);
- ✓ Посада директора Національного антикорупційного бюро України (Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України»);
- ✓ Прокурори та слідчі (Закон України «Про прокуратуру»)
- ✓ інші

«Якісна освіта і надалі залишатиметься відмінною ознакою (наріжним «камнем») ЄПВО. Міцну культуру академічної і наукової доброчесності, яка блокує всі форми академічного шахрайства, перекручення (спотворення) наукової істини, підтримуватимуть усі заклади вищої освіти й всі органи державної влади».

Rome Ministerial Communiqué 2020

Соціальний вимір у вищій освіті України: кому надавати пільги при вступі

«Для досягнення нашого бачення (візії), ми зобов'язуємось до **2030 року** будувати (створювати) **інклюзивний, інноваційний і взаємопов'язаний ЄПВО**, який здатний підтримувати стійкою, згуртованою і мирною Європу:

- **інклюзивний, оскільки кожен, хто навчається, матиме рівноправний доступ до вищої освіти й отримає повну підтримку при завершенні свого навчання й підготовки;».**

Rome Ministerial Communiqué 2020

Верховною Радою України прийнято Закон України від 21 грудня 2023 р. № 3534-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності», яким переліки пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності доповнено напрямками: *національна безпека і оборона та технологічне оновлення та розвиток сфер національної безпеки і оборони* на період до 31 грудня року, наступного після року припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»

Концепція законопроекту змін щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності

1. Запровадження нової моделі фінансування наукових досліджень і розробок. Передбачено визначити, що відповідно до пріоритетних напрямів здійснюватиметься виконання наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, фінансування яких відбувається за кошти державного бюджету на загальнодоступній конкурсній основі, тоді як базове фінансування основної діяльності наукових установ та наукових досліджень закладів вищої освіти має здійснюватися без обмеження їх тематики пріоритетними напрямами.

2. Впорядкування системи пріоритетних напрямів, яка є занадто розгалуженою. Визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій, які затверджуються на рівні закону, на довгостроковий період (6 років), та пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що визначаються постановою Кабінету Міністрів України на середньостроковий період (3 роки).

Концепція законопроекту змін щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності

3. *Зміна механізму оновлення пріоритетних напрямів.* Формування нових пріоритетних напрямів має відбуватися на основі результатів прогностно-аналітичних (форсайтних) досліджень, які проводитимуться регулярно, що даватиме можливість визначати актуальні тенденції розвитку науки і технологій та забезпечувати оновлення пріоритетних напрямів на науково обґрунтованій основі з урахуванням потреб держави та реального сектору економіки, пріоритетів Європейського дослідницького простору та наявних можливостей і потенціалу української науки на виконання відповідних досліджень і розробок.

4. *Пріоритетні напрями інноваційної діяльності визначатимуться Кабінетом Міністрів України в стратегічних документах державної політики щодо розвитку сфери інноваційної діяльності в Україні у вигляді переліку галузей, яким надається підтримка, як пріоритети в секторах економіки зі значним інноваційним потенціалом.*

Дякую за увагу

Funded by
the European Union

National Office
Erasmus+UA